

Õiguskantsler

Teie 15.02.2016 nr

Meie 18.03.2016 nr 6-4/160314/1601178

Rae valla noorte spordi- ja huvitegevuse kuluhüvitis

Lugupeetud avaldaja

Teie pöördumisest nähtuvalt seate kahtluse alla Rae Vallavolikogu 16.09.2014 määruse nr 11 „[Rae valla eelarvest perede toetamise kord](#)“ (edaspidi *Kord*) § 11 lg 3 p 2 sätestatud noorte spordi- ja huvitegevuse kuluhüvitise saamise tingimuste põhiseaduspärasuse. Korra § 11 lg 3 järgi makstakse (perele) hüvitist kahel tingimusel: 1) huvitegevust, välja arvatud sporditreeninguid, pakkuv organisatsioon on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis; 2) sporditegevust pakkuvas organisatsioonis juhendab treeningut vastaval spordialal kutseseaduse tähenduses treeneri kutsekvalifikatsiooni omav isik. Seega sätestab Kord sporditegevuse kuluhüvitise saamisele treeneri kvalifikatsiooninõude näol rangema tingimuse võrreldes teiste huvitegevuse liikidega. Teie hinnangul võib tegu olla laste ebavõrdse kohtlemisega sõltuvalt huvitegevuse liigist. Veel leidiste, et on meelevaldne eristada sporditegevust muust huvitegevusest. Teise probleemina tõite välja selle, et vald ei teavitanud Teid kuluhüvitise saamise korra muudatustest.

Leian, et Korra § 11 lg 3 p 2 sätestatud treeneri kvalifikatsiooni nõue ei põhjusta laste põhiseadusvastast ebavõrdset kohtlemist. Selle tingimuse seadmisel on põhiseaduspärane kaalukas eesmärk: kaitsta laste tervist ning tingimus ei ole ebaproportsionaalselt karm. Samuti ei ole vanemal keelatud valida lapsele treeningut, mida juhendab kutsetunnistusega inimene. Tingimus, et kuluhüvitist saab vaid kutsetunnistusega treeneri olemasolul, suunab tõenäoliselt valima lapsele sporditegevust, kus last juhendab treenerikutsega isik. Võib eeldada, et ka spordiorganisatsioonid/spordikoolid tunnetavad vanemate valikute tõttu suuremat survet palgata vaid kutsetunnistusega treenereid või innustada olemasolevaid treenereid kutsetunnistust taotlema. Treeneri [kutsetunnistuse saamiseks](#) on vaja tõendada teatud teadmiste ja oskuste omandamist. Seega aitab treeneri kutsetunnistuse nõue tagada, et lapsi treeniv isik on laste tervise huvides nõutavad teadmised ja oskused ka tegelikult omandanud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 12 lõike 1 esimeses lauses sätestatud üldise võrdsuspõhiõigusega on vastuolus erinev kohtlemine, millel puudub legitiimne eesmärk või mis on selle eesmärgi suhtes ebaproportsionaalne.¹

¹ RKÜK 7.06.2011 otsus asjas nr [3-4-1-12-10](#), p 43.

Kohalikud omavalitsused võivad vabatahtlikult oma eelarvest maksta toetusi peredele, kelle lapsed käivad erahuvikoolides. Korra §-s 11 sätestatud noorte spordi- ja huvitegevuse kuluhüvitis on oma olemuselt valla nõ vabatahtlik hüvitis. Põhiseadus ega seadus ei pane avalikule võimule (riik, kohalik omavalitsus) kohustust toetada rahaliselt erahuvikoole ega kohustust rahaliselt toetada peret laste erahuvikoolides käimisel.

[Spordiseaduse](#) § 6 lg 2 ja lg 3 järgi on treener sportlasi ja teisi spordis osalevaid isikuid juhendav spordispetsialist, kellel on treeneri kutsekvalifikatsioon kutseaduse tähenduses, või välisriigis vastava kutsekvalifikatsiooni omandanud isik. Spordiseaduse eelnõu 514 SE [seletuskirja](#) järgi on spordiseaduse § 6 lg 2 eesmärk „vältida seda, et vastava väljaõppeta isikud juhendaksid sportlasi ja teisi spordis osalevaid isikuid“. Nagu sätestab spordiseaduse § 6 lg 1, on treener kohustatud tagama sportliku treeningu aluspõhimõtete järgimise ja ohutuse ning jälgima treeningukoormuse vastavust juhendatavate tervislikule seisundile. Seega on seadusandja hinnangul sporditegevuse puhul oluline, et juhendaja pädevust oleks eelnevalt hinnatud sportimise ohutuse ja isiku tervise kaitse eesmärgil.

Eelnevat silmas pidades võib eeldada, et Rae valla eesmärgiks treeneri kutsekvalifikatsiooni tingimuse seadmisel oli sarnaselt seadusandjaga laste tervise kaitse. Selline eesmärk on põhiseadusega kooskõlas.

Teil on õigus, et treeneri kutsetunnistuse nõue piirab pere võimalust lapse sporditegevuse kuluhüvitist saada. Siiski on sellise sportimiskoha leidmine, kus lapsi juhendaks kutsetunnistusega treener, võimalik. [Eesti Spordiregistri](#) andmetel on nt jalgpallis väljastatud 318 treeneri kutset ning paljud treenerid tegutsevad mitme klubi juures. Eesti Spordiregistrist nähtub, et jalgpalli treeninguid pakkuvates spordiklubides on enamasti tööl vähemalt üks treenerikutsega isik. Pole alust väiteks, et spordiorganisatsioonil pole võimalik korraldada oma tegevust nii, et lapse treeneriks oleks kutsetunnistusega isik. Kokkuvõttes ei saa piirangut pidada ebamõistlikuks, objektiivselt täidetamatuks ega ülemäära karmiks.

Kaaludes ühelt poolt lapse tervise kaitse eesmärki ja teiselt poolt treeneri kutsetunnistuse omamise nõudest tuleneva kuluhüvitise saamise piirangu intensiivsust, ei saa piirangut pidada ebaproportsionaalseks. Seega ei põhjusta Korra § 11 lg 3 p 2 sätestatud treeneri kutsekvalifikatsiooni nõue põhjendamatut ebavõrdset kohtlemist muude huvitegevustega võrreldes.

Tõstataste ka küsimuse, kas Rae vallal on õigus eristada sporditegevust muust huvitegevusest ning kuidas teeb vald kindlaks, kas konkreetsel juhul on tegemist spordi- või muu huvitegevusega. Tulenevalt haridus-ja teadusministri 21.03.2007 määruse nr 24 „[Huviharidusstandard](#)“ § 4 lg 1 ja [huvikooli seaduse](#) § 10 lg 5 on huvitegevused liigitatud tegevuse sisu alusel ning sporditegevus kujutab endast vaid ühte huvitegevuse liiki. Seda, kas konkreetse huvitegevuse puhul on tegu spordiga või muu huvitegevuse liigiga, saab teada Eesti Hariduse Infosüsteemist. Huvikooli seaduse § 10 lg 5 järgi määrab kooli pidaja huvialade õppekavade Eesti Hariduse Infosüsteemis registreerimisel või muutmisel iga huviala õppekava kuuluvuse ühte seaduses loetletud valdkonda (sport, tehnika jne). Kahtluse korral saab huvitegevuse määratlemisel kasutada Eesti Spordiregistri spordialade [loetelu](#). Eesti Olümpiakomitee kodulehel on samuti [spordialade tutvustus](#), mis võib otsust tegevale ametnikule abiks olla.

Veel leidsite, et vald on rikkunud hea halduse tava, kui ei teavitanud Teid muudatustest kuluhüvitise saamisel.

Kõik kohaliku omavalitsuse õigusaktid tuleb avaldada Riigi Teatajas. Pole nõuet, et uute õigusaktide vastuvõtmisest ja jõustumisest tuleb isikuid isiklikult teavita. Samas, kui muudatus toob kaasa inimeste õigustes ja kohustustes olulisi muutusi, on hea halduse põhimõttega kooskõlas, kui avalikkust eesisevatest muudatustest ka täiendavalt teavitatakse. Rae Sõnumites ilmus 1.10.2014 [artikkel](#) Rae valla makstavate peretoetuste muudatustest, kus muuhulgas selgitatakse, et edaspidi eristab vald sporditegevust ja muid huvitegevusi. 9.10.2014 on valla kodulehel ilmunud [uudis](#) muudatustest peretoetuste, sh kuluhüvitise saamisel. Sarnane [uudis](#) on Rae valla kodulehel ilmunud ka 12.08.2015. Ka Rae valla [kodulehel](#) on kuluhüvitise saamise tingimusi täpsemalt lahti seletatud. Kokkuvõttes pole alust vallale hea halduse tava rikkumist ette heita.²

Lisaks selgitasite, et saite 2015. a esimese poolaasta eest kuluhüvitist, kuid 2015. a teise poolaasta eest Te lapse sama jalgpallitreeningu eest kuluhüvitist ei saanud. Lapse juhendajal polnud treeneri kutset ei esimesel ega teisel poolaastal. Teie hinnangul muutis vald poole aasta pealt Korra § 11 lg 3 p 2 tõlgendust. Edastasite valla Teile saadetud e-kirja koopia, millest nähtub, et valla selgituste järgi maksti Teile kuluhüvitist 2015. a esimese poolaasta eest ekslikult ametniku vea tõttu.

On mõistetav, et 2015. a esimese poolaasta eest kuluhüvitise saamine võis tekitada mulje nagu oleks vald Korra § 11 lg 3 p 2 tõlgendust poole aasta pealt muutnud. Siiski pole põhjust kahelda valla selgituses, et Teile maksti 2015. a esimese poolaasta eest kuluhüvitist ametniku vea tõttu, mitte sätte tõlgenduse muutumise tõttu. Kord jõustus 01.01.2015 ning Korra § 11 lg 3 p 2 sõnastus on osas, mis seab sporditegevuse kuluhüvitise saamise tingimuseks treeningu juhendaja kutsevalifikatsiooni olemasolu kutseseaduse tähenduses, piisavalt õigusselge. Kui vald on kohaldanud Korra 11 lg 3 p 2 valesti, ei saa nõuda võrdse kohtlemise põhimõttele tuginedes vale praktika jätkamist.³

Loodan, et selgitustest on Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Aigi Kivioja 6938428; Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee

² RKHK 7.05.2003 määrus asjas nr [3-3-1-31-03](#), p 30 jj.

³ RKHK 27.11.2006 otsus asjas nr [3-3-1-59-06](#), p 12.